

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

12. juni 2025

Kommissionens meddelelse om en handlingsplan for AI-kontinentet

KOM(2025) 165

Nyt notat

1. Resumé

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 9. april meddelelsen "Handlingsplan for AI-kontinentet" (AI Continent Action Plan). Meddelelsen fremlægger Kommissionens strategi for, hvordan Europa selv kan tage lederskab på kunstig intelligens (AI) med en målrettet og koordineret indsats på tværs af medlemsstater og sektorer. Handlingsplanen samler eksisterende og kommende initiativer under fem søjler; opskalere database-handlingsinfrastruktur og regnekraft, øge adgang til data, styrke digitale færdigheder, øge udvikling og anvendelse af AI-løsninger og modeller samt fremme overholdelse og forenkling af lovgivningen. Meddelelsen indeholder ikke nye lovgivningsinitiativer, men fremlægger tiltag, som Kommissionen påtænker at fremsætte forslag om i løbet af 2025 og 2026.

Regeringen hilser meddelelsen velkommen og støtter generelt konkrete tiltag, der kan styrke Europas position på det globale AI-marked. Blandt søjlerne i handlingsplanen ser regeringen især potentiale i etableringen af europæiske AI-gigafabrikker, som kan samle kapacitet, kompetencer og infrastruktur til gavn for både den private sektor og den offentlige forvaltning. Regeringen følger initiativet, og vil undersøge mulighederne for dansk deltagelse, hvilket dog vil afhænge af en række forhold, som skal afklares nærmere i den videre proces. Regeringen støtter desuden, at indsatsen bidrager til at fremme innovations- og vækstvilkår og sikre, at EU har adgang til data til brug for udvikling og udrulning af AI. Regeringen støtter også tiltag om hurtig og ensartet vejledning om AI-forordningen.

Meddelelsen har i sig selv hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. De planlagte initiativer kan dog senere blive udmøntet i konkrete retsakter, der potentielt kan få økonomiske konsekvenser. Dette vil i så fald blive vurderet når eller hvis de fremsættes.

2. Baggrund

Europa-Kommissionsformand, Ursula von der Leyen, fremlagde i februar 2025 sin ambition om at gøre Europa til et førende kontinent for udvikling og brug af AI – en udmelding som skal ses i lyset af den tiltagende globale konkurrence herom.

For at styrke Europas konkurrenceevne og teknologiske suverænitet lancerede Kommissionen, den 9. april 2025 meddelelsen: Handlingsplan for AI-kontinentet. Den danske sprogversion af meddelelsen blev modtaget den 15. maj 2025. Heri samler Kommissionen nye og eksisterende tiltag under én fælles handlingsplan, som skal sætte retningen for EU's udvikling mod at blive et førende "AI-kontinent".

3. Formål og indhold

Formålet med Kommissionens meddelelse er at styrke Europas samlede kapacitet til at udvikle, tilpasse og anvende AI med respekt for europæiske værdier og rettigheder. Meddelelsen sigter mod at operationalisere AI-forordningens rammer gennem konkrete samarbejdsmodeller og investeringer, der skal nedbryde de barrierer, som i dag hindrer bred udbredelse og innovation af AI. Mange virksomheder – herunder SMV'er – mangler nemlig tilstrækkelig adgang til regnekraft, kompetencer og viden om ansvarlig anvendelse af AI.

Meddelelsen er opbygget omkring følgende fem søjler, der sammen skal sikre, at Europa bliver et førende kontinent for udvikling og brug af AI:

- i. Opskalere databehandlingsinfrastruktur og regnekraft: Udbygning af det europæiske netværk af AI-fabrikker, der skal fungere som knudepunkter med adgang til supercomputere, store sprogmodeller og dataressourcer. Som et nyt initiativ vil EU etablere *AI-gigafabrikker* med potentiale til at understøtte udviklingen af den næste generation af AI-modeller. Gigafabrikkerne skal etableres som offentligt-private partnerskaber og integreres i *EuroHPC-netværket*¹. De skal komplementere det eksisterende netværk af AI-fabrikker, men vil operere med langt højere kapacitet og ambitionsniveau. Kommissionen ser, at de vil spille en afgørende rolle for Europas globale konkurrenceevne, og har med offentliggørelsen af meddelelsen åbnet for, at konsortier med interesse i at oprette en AI-gigafabrik kan indgive en ikke-bindende interesselikvidation herom forud for en udbudsproces, der forventes i slut 2025 eller start 2026. Denne indsats forventes at blive suppleret af en kommende retsakt om udvikling af cloudtjenester og AI (*Cloud and AI Development Act*), som skal fjerne strukturelle barrierer og fremme investeringer i datacentre og regnekraft.
- ii. Øge adgang til data: Der planlægges en ny strategi for en dataunion (*Data Union Strategy*), hvilken der igangsættes en offentlig høring af sammen med nærværende meddelelse. Denne strategi skal styrke EU's økosystem for data og sikre adgang til pålidelige, strukturerede datasæt. Som del af AI-fabrikkerne oprettes *datalaboratorier*, der skal koble data fra de fælles europæiske dataområder sammen og støtte interoperabilitet og teknisk forberedelse af datasæt til brug i AI-anvendelser og udvikling.
- iii. Øge udvikling og anvendelse af AI-løsninger og modeller: Der planlægges en strategi for anvendelse af AI (*Apply AI Strategy*), for hvilken der ligeledes blev igangsat en offentlig høring af sammen med meddelelsen. Den skal fremskynde samarbejde mellem teknologivirksomheder og sektorspecifikke aktører, så avancerede AI-løsninger kan implementeres bredt inden for bl.a. produktion, sundhed, energi, klima og offentlige tjenester. Indsatserne skal bl.a. understøttes af de europæiske digitale innovationsknudepunkter (*EDIH*) og test- og forsøgsfaciliteter (*TEF*).

¹ EuroHPC: EU-partnerskab, der etablerer og samordner avancerede supercomputere og relateret AI-infrastruktur for at styrke forskning, innovation og teknologisk suverænitæt gennem et fælles EU-netværk af højtydende databehandling.

- iv. Digitale færdigheder og talent: Investering i digitale færdigheder på tværs af befolkningen, uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedet samt opkvalificering og tiltrækning af talenter inden for AI. Initiativer som den fremtidige *EU-talentpulje* samt *MSCA Choose Europe*² og akademiet for AI-færdigheder fremhæves som centrale.

Fremme overholdelse af lovgivning og forenkling: I forbindelse med høringen af *strategien for anvendelse af AI* åbner Kommissionen for input til, hvordan Kommissionen kan understøtte efterlevelsen af AI-forordningen. Kommissionen foreslår selv at etablere et *EU ekspertisecenter for AI*, som skal støtte efterlevelse og fremme ansvarlig, gennemsigtig og sikker brug af AI. Dette skal sikre øget tillid hos borgere og virksomheder og anvendelse med respekt for etiske standarder. Desuden foreslås en *servicedesk* for AI-forordningen, som ligeledes skal støtte efterlevelse og fremme ansvarlig, gennemsigtig og sikker anvendelse af AI, men med særligt fokus på SMV'er.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har på nuværende tidspunkt ikke udtalt sig om meddelelsen.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Meddelelsen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Indholdet i meddelelsen forventes dog at blive udmøntet i konkrete initiativer med finansieringsmekanismer, herunder *InvestAI-initiativet* og initiativet om etablering af europæiske AI-gigafabrikker. Disse fremtidige initiativer kan få statsfinansielle, erhvervsøkonomiske og samfundsøkonomiske konsekvenser, herunder særskilte konsekvenser for det danske elsystem, bl.a. i form af udbygning af ny eller forstærkning af eksisterende elinfrastruktur og elproduktion, der vil blive særskilt vurderet ved ifm. fremsættelse af det respektive projektforslag.

8. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for digitalisering den 26. maj 2025 med frist for høringssvar 4. juni 2025. Der er modtaget svar fra Dansk Industri, Forbrugerrådet Tænk, Danske Revisorer, Ingeniørforeningen, og Kommunernes Landsforening.

Opsummering af høringssvar

Overordnet er der opbakning til Kommissionens ambition om at styrke Europas konkurrenceevne og kapacitet på AI-området. DI, IDA og Danske Revisorer udtrykker eksplicit støtte til etableringen af *AI-gigafabrikker* og investeringer i regnekraft og infrastruktur.

² *MSCA Choose Europe for Science*: et EU-pilotinitiativ der skal tiltrække og fastholde internationale postdoktorale forskere ved at tilbyde bedre arbejdsvilkår og langsigtede karrierespæktiver i Europa.

KL og Forbrugerrådet Tænk støtter ambitionen, men rejser bekymringer om henholdsvis adgangsforhold for kommuner og konsekvenser for forbrugerrettigheder.

Flere høringssvar fremhæver behovet for praktisk vejledning og støtte til implementering af *AI-forordningen*. Både DI, KL og Danske Revisorer understreger vigtigheden af bred adgang til data og regnekraft, især for SMV'er og mindre aktører. Danske Revisorer og KL fremhæver desuden, at offentligt finansierede AI-tiltag bør ledsages af tydelig governance, krav om transparens og målbar effekt. Forbrugerrådet Tænk støtter initiativer om datadeling og regulatorisk forenkling, men finder det problematisk, at strategien udelukker ny regulering og advarer mod, at innovation sker på bekostning af borgernes rettigheder.

Individuelle høringssvar

Dansk Industri (DI) støtter overordnet Kommissionens ambition om at gøre Europa førende inden for kunstig intelligens, og ser positivt på etablering af *AI-gigafabrikker* og styrkelsen af datainfrastruktur. DI understreger vigtigheden af øget adgang til data af høj kvalitet og opfordrer til af klarer, harmoniserede rammer for datadeling og anvendelse. DI ønsker, at tiltagene får en stærk kommerciel forankring og sikrer virksomhederne adgang til regnekraft, grøn energi og sikre datacentre. DI fremhæver behovet for gennemsigtighed og brugerinvolvering i *datalaboratorier*, samt for at investeringsmidler målrettes områder med størst vækspotentiale. DI ønsker en styrket indsats for AI-kompetencer og tiltrækning af internationale eksperter. DI støtter en ansvarlig, effektiv og ensartet implementering af *AI-forordningen* og understreger behov for juridisk klarhed, praktisk vejledning og forenklingsinitiativer, herunder etablering af en effektiv *service-desk*.

Forbrugerrådet Tænk advarer mod, at den digitale udvikling bliver et kapløb, hvor borgernes rettigheder undergraves. De støtter øget dataadgang til træning af AI-modeller, men understreger nødvendigheden af at sikre fortroligheden, integriteten og sikkerheden af den delte data, navnlig under GDPR. De foreslår brug af syntetisk data og styrkede samtykkemekanismer. De ser positivt på samarbejde gennem innovationsknodepunkter og anbefaler inddragelse af regulatoriske sandkasser. De støtter vurdering af utilsigtede effekter af eksisterende regler og opfordrer til rådgivning og vejledning til erhvervslivet. De advarer mod at udelukke ny lovgivning for tidligt og peger på behov for supplerende initiativer – fx AI-ansvarsdirektivet – grundet teknologiens hastige udvikling.

Danske revisorer støtter handlingsplanens overordnede ambition og ser særlig positivt på etableringen af *AI-fabrikker* og udbredelse af AI-løsninger i både offentlig og privat sektor. De foreslår klare minimumskrav til governance, intern kontrol og ansvarlighed, især ved offentligt finansierede eller kritiske AI-løsninger. De anbefaler dokumentation, datakvalitet, sporbarhed og uafhængig validering, samt inddragelse af eksperter i compliance og revision. De opfordrer til gennemsig rapportering og vurdering af, om midler reelt når SMV'er og forskningsmiljøer.

Ingeniørforeningen (IDA) er grundlæggende positive over for handlingsplanen og støtter ambitionen om europæisk lederskab i AI. De fremhæver nødvendigheden af massive, men gennemtænkte investeringer, og støtter brugen af offentlige indkøb som redskab til at fremme europæisk teknologi. De understreger, at AI skal være til gavn for samfundet og miljøet, og at teknologien skal være troværdig og tillidsvækkende. IDA

støtter *open source* og etablering af ressourceeffektive *gigafabrikker* under hensyntagen til lokalsamfund og klimapåvirkning. IDA fremhæver desuden betydningen af forskning, dataadgang og vejledning, samt forenkling af krav til lavrisiko-AI.

Kommunernes Landsforening (KL) bakker op om handlingsplanens ambitioner og fremhæver behovet for adgang til avanceret regnekraft, særligt til fx træning og anvendelse af sprogmodeller til brug i kommunal sagsbehandling og borgerkommunikation. KL efterlyser dog dedikerede adgangsmodeller til disse faciliteter og støtteordninger målrettet kommuner og mindre aktører, til at sikre økonomisk bæredygtighed, teknisk support og datasikkerhed. KL støtter datainitiativer som *data spaces* og *datalaboratorier*, men understreger behovet for klare rammer for persondata, ansvar og ophavsret. De ønsker værktøjer til syntetisk data og anonymisering. KL efterspørger en central rolle for kommunerne i udviklingen og afprøvningen af AI-løsninger, og advarer mod uforholdsmæssige byrder ved AI-forordningens implementering. KL anbefaler fælles vejledninger, vurderingsværktøjer og rådgivning, og anbefaler stærkere kobling mellem europæiske investeringer og lokal digital transformation.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene er overordnet enige om, at EU's digitale konkurrenceevne bør styrkes, og derfor forventes generel opbakning til handlingsplanens ambitioner. De fleste af medlemslandene anerkender behovet for en samlet strategi for AI, herunder fokus på ansvarlig anvendelse, styrket samarbejde og øget investering i fælles kapacitet. Der kan dog være divergerende holdninger til konkrete initiativer, eksempelvis i forhold til investeringernes omfang, fordeling imellem private og offentlige investeringer, samt prioritering på tværs af sektorer og medlemslande.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser overordnet positivt på meddelelsen og støtter ambitionen om at styrke Europas samlede AI-kapacitet.

Regeringen finder det tillige positivt, at Kommissionens handlingsplan har fokus på investeringer og implementering frem for yderligere lovgivning, og at der med konkrete initiativer lægges op til en bred udrulning og brug af AI gennem en kommende *strategi for anvendelse af AI* samt til at styrke adgangen til data via en kommende *strategi for en dataunion*.

Regeringen finder det hensigtsmæssigt, at den europæiske indsats omsættes til tiltag, der kan forbedre adgangen til avanceret regnekraft, bidrage til opkvalificering og inddrage relevante aktører på tværs af sektorer. Indsatser relateret til uddannelsesområdet skal ske med respekt for den nationale kompetence.

Regeringen har fokus på, at de nye initiativer om AI-infrastruktur kan understøtte danske virksomheder og offentlige institutioner i at udnytte teknologien og bidrage til innovation og økonomisk vækst både i Danmark og EU.

Regeringen følger initiativet om *AI-gigafabrikker*, og vil undersøge mulighederne for dansk deltagelse, hvilket dog vil afhænge af en række forhold, som skal afklares nærmere i den videre proces.

Endeligt støtter regeringen ambitionen om at reducere administrative byrder og gøre det lettere for virksomheder – særligt små og mellemstore virksomheder – at efterleve

kravene i AI-forordningen. I den forbindelse ses det som et relevant initiativ at etablere en servicedesk for AI-forordningen. Regeringen ser positivt på, at flere af initiativerne i handlingsplanen er målrettet SMV'er og nystartede virksomheder med henblik på at sikre bred adgang til AI-værktøjer, vejledningsfunktioner og finansieringsstøtte.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.